

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
ЗБЕРЕЖЕННЯ АВТЕНТИЧНОСТІ
ТА РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ**

Матеріали науково-практичної конференції

22–23 червня 2018 року

Харків
«Друкарня Мадрид»
2018

УДК 008(062.552)

T65

Редакційна колегія:

Л. Г. Омельченко – директор Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України

О. Г. Бугайченко – завідувач відділу інноваційних культурних проєктів та міжнародного співробітництва Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва

Н. М. Роман – кандидат педагогічних наук, доцент

Адреса редакційної колегії: 61002, Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 62;

Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва.

Тел.+380 (57) 725-12-36

T65

Традиційна культура в умовах глобалізації: збереження автентичності та розвиток креативних індустрій. Матеріали науково-практичної конференції (22–23 червня 2018 року). – Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. – 466 с.
ISBN 978-617-7683-27-7

У збірці розміщено тези та доповіді, в яких дискутуються питання збереження автентичності та розвитку креативних індустрій в Україні, вивчається й порівнюється досвід інших країн. Матеріали провідних учених, представлені в ході роботи науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: збереження автентичності та розвиток креативних індустрій», яка відбулася 22–23 червня 2018 року в м. Харкові, висвітлюють особливості національних та регіональних культурних політик щодо встановлення балансу між активним розвитком креативних індустрій та збереженням ідентичності в усіх сферах культурного життя.

У конференції взяли участь науковці з різних місцевостей України, а також із Білорусі, Італії, Китаю, Молдови, Польщі. Дослідниками проаналізовано й узагальнено можливості креативних індустрій з точки зору культурної децентралізації в умовах необхідності збереження традиційної культури та роль культурних ресурсів і творчості в економічному та соціальному розвитку громад.

Для широкого кола науковців, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться питаннями збереження автентичності, дослідження традиційної культури, виникнення та розвитку креативних індустрій у світовій та українській культурі в умовах глобалізації.

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками українською та російською мовами.

УДК 008(062.552)

ISBN 978-617-7683-27-7

© Обласний організаційно-методичний
центр культури і мистецтва, 2018
© «Друкарня Мадрид», 2018

Л.А. Дорожко,
старший лаборант кафедри
естетичного виховання
і технологій дошкільної освіти
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С.Сковороди

ПЕРСПЕКТИВИ І ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ АВТЕНТИЧНОСТІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У спадок від Радянського Союзу українцям залишилася централізована система влади, доведена до абсурду. Нинішня система управління в сучасному селі склалася ще в 20–30 рр. XX ст. За цей час кардинально змінилися і економічна, і демографічна ситуація в Україні.

Європейський і світовий досвід свідчить, що місцеві проблеми можуть ефективно вирішуватися тільки на локальному рівні. Держава ніколи не дійде до потреб кожного села чи міста, кожної вулиці чи хати. Всі постсоціалістичні країни центрально-східної Європи пройшли шлях децентралізації. Від цього процесу вони одержали радикальний поштовх для подальшого розвитку. Такий шлях передбачає передачу повноважень вирішення місцевих питань на рівень громади, села, селища, міста. Надаючи повноваження, на яких базується ефективна модель місцевого самоврядування, держава встановлює відповідальність органів місцевого самоврядування перед громадою. В Україні на цей час в скрутному становищі опинилися села, які розміщені довкола міст обласного значення. Для того, щоби зберегти самостійність і бюджетне фінансування, вони мають довести свою економічну спроможність, не гіршу за міста. Сьогодні більшість таких українських сіл навпаки є дотаційними й не можуть заробити навіть на утримання сільради [7].

Децентралізація – це передача значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Цей процес спрямований на те, щоб якомога більше можливостей отримали місцеві управлінські установи, які знаходяться ближче до людей, де такі повноваження можна реалізовувати найуспішніше. Процес децентралізації також стосується культури. Але він є не досконалим і не має перспектив доцільності щодо розподілення коштів на гуманітарний розвиток сільської місцевості. На поталу місцевим громадам

виділений відсоток і вони мають самостійно визначати скільки інвестувати в культуру, освіту й виховання. Такі важливі сфери завжди мали би залишатися на контролі держави. Це стратегічні галузі, які є ділянкою національної безпеки. «Країна без культури – це територія, а територію дуже легко загарбати» [7].

Вагомою часткою спадщини, яку доцільно залишити своїм дітям є традиційна культура своїх прашчурів, яка спроможна навчити їх повністю розкривати свої таланти, щоби будувати своє життя навколо тих занять, які приносять їм справжнє задоволення і радість. Збереження й розвиток автентичності та використання елементів традиційної культури в процесі виховання дітей сільської місцевості є особливо ефективним методом педагогічного впливу в умовах децентралізації. Формування у сільських дітей тонкого відчуття природи, краси, музикальності, які є складовою генотипу українців й передавалися від покоління до покоління, базується на підвалинах народної культури, яка завжди відзначалася тяжінням до краси й гармонії. Ф. Колесса підкреслював: «Із усіх галузей народної творчості найбільш характерною для слуху українського народу є його народна музика. Український народ, обдарований вже від природи тонким музичним чуттям і незвичайною співольністю, виливає в музиці свою сердечну з глибин душі пливучу сповідь, свою палку, розміряно-меланхолічну удачу» [2].

Збереження автентичності через використання різних аспектів народної культури, її свідомого сприйняття дітьми сільської місцевості відбувається під час навчальних занять у дитячих садках, школах на основі програмного предмета «мистецтво», який має чітко виражену інтерактивну форму дії. Вдосконалення напрямів вивчення традиційної культури та цілеспрямоване збереження автентичності можна коригувати шляхом створення сучасних програм, методичних рекомендацій, системи підвищення професійної кваліфікації вихователів та вчителів, а також впливом батьків на ці процеси. Традиція зберегла і донесла до наших часів різноманітні методи традиційного виховання дітей в сім'ї. Сьогодні ж вони виступають переважно в пасивній формі впливу, а також через засоби масової інформації.

В умовах децентралізації планується приділяти пильну увагу забезпеченню рівного доступу до якісної освіти й умов навчання дітей. У сільській місцевості створюється інфраструктура загальноосвітніх навчальних закладів, відкриваються філії опорних шкіл, які зможуть виконувати функції не лише початкової школи, а й дитячих садків.

Л. Гриневич зауважувала: «Часто філії опорних шкіл – це заклади, в яких було понижено ступінь після створення опорної школи. Тобто раніше в приміщенні цього закладу могла повноцінно функціонувати старша, базова та початкова школа. Після створення опорної школи у філії залишилася, наприклад, лише початкова школа. Часто в таких закладах є вільні приміщення, де можна відкрити повноцінний дитячий садок, але законодавством це не було унормовано. Цим рішенням ми робимо крок назустріч місцевим громадам і даємо їм можливість утворювати у філіях повноцінні школи. До таких шкіл тепер можуть відноситися заклади, що не мають філій, але до них здійснюється підвезення учнів не менше ніж з трьох селищ, сіл» [6].

Села розглядаються як майбутня інфраструктура земель сільськогосподарського призначення. Спочатку зникає школа, далі репродуктивне населення переїжджає туди, де є виховні й освітні заклади. Залишається з оптимізмом споглядати, як та частина громади, яку приєднали до більш потужного центру, а по суті «централізували», змогла відстояти свою школу, свій дитячий садок і отримати можливість для виховання підростаючого покоління на традиціях своєї місцевості, зберігаючи автентичність тепер приєднаної, а колись іще самостійної громади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горlach М.І., Кремень В.Г. Політологія: наука про політику. –К.: Центр учбової літератури, 2009. – 840 с.
2. Колеса Ф.М. Музикознавчі праці. – К.: Наукова думка, 1970 – С. 248.
3. Пальчук В. Секторальна децентралізація в галузі освіти: створення мережі опорних шкіл [Електронний ресурс] // Україна: події, факти, коментарі, 2017. № 20. – С. 46–56.
4. Словник української мови: в 11 томах. Т. 1, 1970. – С. 10.
5. Словник української мови: в 11 томах. Т. 2, 1971. – С. 260.
6. <http://decentralization.gov.ua/news/2101>, p. 347.
7. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/157-19/ed20160113/paran17#n17>.

Наукове видання

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
ЗБЕРЕЖЕННЯ АВТЕНТИЧНОСТІ
ТА РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ**

Матеріали науково-практичної конференції

22–23 червня 2018 року

Відповідальна за випуск О. Г. Бугайченко

Редактори *Н. М. Роман, Л. П. Гобельовська*
Дизайн та верстка *Ю. Ф. Власова*
Дизайн обкладинки *М. І. Кравченко, Ю. Г. Кончицька*

Підписано до друку 02.10.2018 р.
Формат 60х84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура AdonisC. Ум. друк. арк. 27,09.
Наклад 300 прим. Зам. № ГЛ00-002750

Видавець і виготовлювач:
ТОВ «ДРУКАРНЯ МАДРИД»
61024, м. Харків, вул. Ольмінського, 11
Тел.: (057) 756-53-25
www.madrid.in.ua info@madrid.in.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4399 від 27.08.2012 року